

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Controversiarvm Omnivm Hvivs Ævi Lvthero-Calvinisticarvm Libri Tres

Coppenstein, Johann Andreas

Mogvntiæ, 1627

XIII. An possit solis naturæ viribus cognisci Verum Morale, & bonum
Moraleagi?

urn:nbn:de:hbz:466:1-35233

HÆRESIARCH. PHILOSOPHI, vt Aristoteles, docuerunt Deum ex necessitate agere. Abailardus, teste Tho. V. Vald. l. 1. doct. fidei. c. 10. docuit Deum non posse facere, nisi quæ facit. Sic & WICLEFVS.

LVTHERANI & CALVINIANI sentiunt idē: Vide in *Luthero-cal. p. 4. q. 38.*

PAPISTA, Natura dictauit Philosophis hominem liberi esse arbitrij; quāto magis Deum; cuius ad imaginem creatus est homo? Nullam vero incumbere Deo necessitatem obiectiue ab re vlla creata; nisi absolute ab se ipso; vt cuius Velle est Esse Dei; ac proinde necessarium; asserunt S. Patres: vt S. Ambr. l. 2. de fide, c. 3. *Hæc operatur vnus idēq; spiritus S. diuidens singulis prout vult, i. pro libero voluntatis arb. non pro necessitatis obsequio.* S. Greg. Nyss. l. de Fato. c. vlt. *Voluntatem Dei seruire necessitati, non fas est dicere. Etenim necessitatis est Conditor.* Infra: *Omnipotens neque natura necessitate, neque legis præscripto operatur: sed sunt illi omnia contingentia, etiam necessaria.*

RATIO S. Hieron. Chryl. Theoph. Quia Multa Deus operatur præter ordinem naturæ, vt miracula: at si operaretur ex necessitate naturæ, semper eodem modo operaretur: ergo libere operatur, Vide *Luthero-cal. p. 4. q. 38.*

QVÆSTIO XII.

An homo sit lib. arb. in operibus naturalibus ac ciuilibus?

HÆRESIARCHÆ cū plures id negarunt, & anathematizati sunt. Vt Simon Magus, teste S. Clem. l. *Recognit.* Bardesanes sub annum 170. ait Aug. l. de har. c. 35. Mahomet annis 100. post, teste S. Hier. in præfat. dialog. contra Pelag. Priscillianus sub annum 390. ait Aug. ibid. Istos damnante S. Leone epist. 91. & Conc. Braacaracensi. Abailardus sub annum 1100. VViclefus.

LVTHERVS & Melanchthon principio item negarunt: postea cantatâ palinodia affirmarunt.

CALVINVS verò eam sequaculis pernegat. Vide in *Luthero-ca. p. 4. q. 40.*

PAPISTA. Homo in cunctis naturalibus ac ciuilibus negotiis est purè liberi arbitrij absque omni & Coactione & Necessitate interiore ab natura, seu Deo, geniove alio. Docent id Scripturæ multiplices in meo *Antichristop. 4. q. 23.* Item Traditio continua, & damnatio hæreticorum. Item S. Patres. Vnde S. Hier. vbi supra: *Manichæorum est hominum damnare naturam, & liberum auferre arbitrium.* S. Iren. l. 4. c. 72. *Si non in nobis esset, facere hæc, aut non facere; quam causam habebat Apostolus, & Dominus consilium dare, quæ facere, à quibus abstinere oporteat.* Clem. Alex. l. 1. Strom. *Sed nec laudes, nec vituperationes, nec honores, nec supplicia iusta essent, si anima non habeat liberam potestatem.* &c. Vide *Bell. l. 4. c. 9. & Rationes, c. 10.*

QVÆSTIO XIII.

An possit solis natura viribus cognosci verum: Morale, & Bonum Morale agi?

I. HÆRESIARCH. PELAGIANI, sub annum 416. dicebant rectè, Legem Dei, in Veteri ac Nouo Test. scriptam esse Donum Dei: at affingebant, seruati eam solis naturæ viribus posse, eam auxilio Dei Generali.

CALVINISTÆ prorsus affirmant idem. Vide in *Luthero-ca. p. 4. q. 42.*

PAPISTA. Aliquod verum Morale potest cognosci naturaliter solum cum auxilio Generali: At veritates plures, grauiores, aut omnes requirunt Speciale.

Vnde Concil. Mileuitanum anno eodem damnans Pelagianos ait can. 4.

Gg. 3;

Do--

Donū Dei est, & scire quid facere debeamus, & diligere ut faciamus subaudi, In rebus ad salutem pertinentibus. Sic & Conc. A-rafricanum; & S. Patres S. Hier. ep. ad Algasiam q. 8. *Lex, que in corde scribitur, omnes continet nationes; & nullus est, qui hanc legem nesciat. Vnde omnis mundus sub peccato est, & omnes prauaricatores legis sunt.* Aug. in Pl. 57. *Hoc, quod tibi non vis fieri, ne feceris alteri; antequam lex daretur, nemo ignorare permissus est. ut esset, vnde iudicarentur.* Rationem adfert S. Prosper lib. contra Collat. c. 22. *Quis ambigat, hinc sapientiam humano generi ad temporalis vite utilitatem, ex natura à Deo condita superesse reliquijs; Si enim ad ista terrena ordinanda rationalis animi non vigeret ingenium, non vivata esset; sed extincta.*

Demum Pharaonis cor induravit Dominus, id est, speciale auxilium ei negabat; & tamen, Exo. 9. cognoscens verum morale ait: *Peccavit Dominus in istis; ego & populus meus impij.*

II. HÆRESIARCH. PELAGIANI asseruerunt, solis lib. arb. viribus hominem posse omnia moralia præcepta implere, tērationes vincere, mala declinare, agere bona; id quod sine vlla gratia Dei; Teste S. Aug. l. de her. c. 88.

LUTHERO-CALVINISTÆ contra, sic extenuant vires arb. lib. ut penè extinguant: Negantque posse ex ijs, quicquam boni moralis agi, sine Fide iustificante, gratiaque speciali, quod omnia opera sint peccata. Limitant id quidam, posse aliquam impleri legem, Verbi gratia de non occidendo. &c. quoad opus externum; at non quoad internum cogitatum.

PAPISTA. Omnia præcepta moralia, quoad substantiam operis, longiore tēpore nemo potest implere solis naturæ virib. Vide Luthero-c. p. 4. q. 43. 44. 45.

QVÆSTIO XIV.

An sine speciali gratia possit CREDI, An appeti aliquid ad salutem pertinens?

I. HÆRESIARCH. PELAGIUS vitium que affirmavit. PRIVS. Sola naturali intelligentiā, speciali auxilio, omnia Fidei mysteria capi, credi, que posse. 1. Quia pagani & hæretici credunt aliquid. 2. Quia res factæ, rationem excedentes, sine speciali creduntur auxilio: ergo potest & veritas aliqua. 3. Quia dei articuli tot sunt confirmati testimonio, ut certum omnium iudicio credi oportere. Ergo alio minus auxilio.

PAPISTA. Negat; *Sicut Oportet, credi posse.* 1. Quia Ioa. 6. *Nemo potest venire ad me, id est, credere, nisi Pater meus traxerit eum.* Phi. 1. *Vobis donatum est, non tantum ut in illum credatis, Act. 14. Aperuit Dominus ostium fidei.*

2. Ratio. Quia Ecclesia orat pro conversione.

3. Alias sequeretur, Initium salutis esse ex nobis. Demum nullum opus primum à nobis solis inchoari, perficique potest: ergo nec Credi.

DICO AD I. Credunt aliquid, sed non SICUT OPORTET, sc. ex parte obiecti, Dei; subiecti, absque dubitatione, & ex affectu pio subiectionis sui.

AD II. Donum est ex integra causa malum si ex vna, sat est.

AD III. Sic humana fide creditur, non Diuina, quæ ob Reuelantem Deum credit, non tam ob Modum reuelationis.

II. POSTERIVS. HÆRESIARCH. PELAGIUS. Sola humana voluntate potest desiderari, ac peragi quicquid pertinet ad salutem.

SVADEBANT istis, 1. Facienti quod in se est, Deus gratiam non negat: ergo ad hanc suis viribus se preparare potest.